

світорозуміння через сприймання музичних образів і осягненні вираженої в художньому звучанні думки.

УДК 378.14

ПОПОВА А.І.
Мукачівський державний університет

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОЇ ГАЛУЗІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Динамічний процес суспільного розвитку тісно пов'язаний із швидкими змінами кількісних параметрів національних систем освіти, зокрема, масовим поширенням обов'язкової середньої, а також вищої освіти, виникненням нових концептуальних підходів до організації, змісту та методів навчання, концептуальних розробок безперервної освіти. Сучасне глобалізоване інформаційне суспільство висуває нові вимоги до всіх галузей діяльності людини, зокрема й до освіти. На перший ціннісний план освітньої парадигми виходять питання реалізації засадничих прав і свобод людини, забезпечення її соціальної захищеності й самореалізації.

На початку ХХІ століття професійний розвиток і професійна підготовка стали однією із актуальних проблем освітньої політики західноєвропейських країн. Однією з головних цілей безперервної освіти є розширення та диверсифікація освітніх послуг, які доповнюють базову чи вищу освіту. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про пряму залежність темпів удосконалення та розвитку виробництва, його конкурентоспроможність на світовому ринку від рівня професійної підготовки кадрів.

Дослідження процесу фахової підготовки майбутніх фахівців з легкої промисловості в умовах модернізації національної системи вищої педагогічної освіти потребувало вивчення широкого кола актуальних проблем, зокрема методології неперервної освіти (В.Андрущенко, С.Гончаренко, І.Зязюн, В.Кремень, Н.Ничкало, С.Сисоєватаін); теоретико-методологічних засад професійної підготовки фахівців (С.Батишев, В.Беспалько, А.Верхола, Б.Гершунський, А.Киверялг, І.Каньковський, М.Козяр, П.Лузан, А.Нісімчук, В.Петрук, А.Хуторський); психологічних аспектів організації та здійснення навчальної пізнаваності (А.Брушлинський, Л.Виготський, Л.Запорожець, В.Крутецький, Т.Кудрявцев, Б.Ломов, Є.Мілерян, В.Моляко, Я.Пономарьов, С.Рубінштейн, В.Чебишева); шляхів інформатизації професійної освіти (Д.Белл, В.Глушков, Р.Горбатюк, Р.Гуревич, М.Жалдак, Г.Козлакова, А.Коломієць, Т.Конлон, Ю.Машбиць, Н.Морзе, С.Паперт, Ф.Уебстер, В.Шолохович) характеру і змісту професійно-педагогічної діяльності (В.Безрукова, С.Гончаренко, О.Коваленко, Н.Кузьміна, Н.Ничкало, В.Радкевич); підготовку викладачів спеціальних дисциплін (інженерів-педагогів) (Л.Горбатюк, С.Гура, С.Дичковський, О.Макаренко, О.Прохорова, Т.Чаусова, Т.Яковенко).

Концептуальними ідеями розвитку технічної освіти у європейських країнах, на думку Н.Бідюк, є положення щодо розвитку вищої технічної освіти у різних країнах та його залежності від глобальних проблем сучасності,

інформаційно-технологічної революції, комплексу взаємопов'язаних соціально-економічних та освітніх чинників; щодо тенденцій розвитку вищої технічної освіти в країнах Західної Європи, які мають певні особливості та характерні риси, специфічні традиції. Автор наголошує, що країни єдині в прагненні загальмувати надмірну диференціацію в галузі освітньої політики; реформування вищої школи на сучасному етапі, що зумовлює необхідність вивчення, оновлення та збереження традиційних цінностей освіти, які визначали основні напрями освітньої діяльності на різних історичних етапах. Дослідники визначають вищу технічну школу як широкопрофільну підготовку бакалаврів різних кваліфікаційних напрямів, яка відповідає новим вимогам до проектування освітніх систем та до якості професійного навчання в умовах інформаційно-технологічної революції. Актуальними стають трансформація змісту і форм організації інженерної підготовки, яка здійснюється на основі індивідуалізації навчання, оптимізації навчального процесу, інтеграції освіти, науки і виробництва, впровадження сучасних інформаційних технологій [2, с. 18]

Н. Абашкіна наголошує на принципах розвитку професійної освіти в Німеччині, зокрема вона відзначає, що «принцип інтелектуалізації професійного навчання впливає на формування нового принципу - постійного кваліфікаційного випередження, реалізація якого ґрунтується на розширенні і поглибленні фахово-функціональної компетенції в умовах широкого використання ЕОМ і НІТ, соціально-комунікативних і особистісних стосунках, а також оволодіння навчальною компетенцією [1, с. 33.].

На думку Г.Брюханової стає все ширшою дизайнерська сфера діяльності, яка збагачується новими ідеями та технологіями, стає все складнішою для вивчення та засвоєння. Для того, щоб досягнути всі тонкощі професії, засвоїти найскладніші методи і прийоми, треба засвоїти основні принципи професії, фундаментом яких є система навчання, що використовує досвід провідних світових шкіл дизайну. Проблема дизайнерської освіти в різних країнах сьогодні набуває не стільки академічного, скільки практичного інтересу: вона направлена на пошук тих конкретних засобів, що можуть допомогти прискорити економічний, соціально-економічний та культурний розвиток своєї країни [3, с.42].

Стрімкий розвиток технологій в сучасному світі вимагає від освіти безперервно оновлювати зміст підготовки фахівців з урахуванням не лише сучасного, а й прогнозованого стану розвитку технічної галузі. Для вирішення даної проблеми підготовка фахівців повинна відповідати сучасним вимогам до проектування освітніх систем та до якості професійного навчання в умовах інформаційно-технологічної революції.

Література

1. Абашкіна Н.В. Розвиток професійної освіти в Німеччині (кінець ХІХ - ХХ ст.ст.) / Н.В. Абашкіна : автореферат дис.. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спец. 13.00.04 – теорія і методики професійної освіти; Інститут педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України. – К., 1999. – 43 с.

2.Бідюк Н.М. Розвиток змісту та форм організації підготовки бакалаврів інженерії в університетах Великої Британії / Н.М.Бідюк : автореферат дис.. на здобуття наукового

ступеня кандидата педагогічних наук зі спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка – Тернопіль, 2000. – 24 с.

3. Брюханова Г.В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з дизайну друкованої продукції в Україні (60-ті роки ХХ – початок ХХІ ст..) / Г.В. Брюханова : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2016. – 264 с.

УДК 37.091.3(477)

ПОПОВИЧ О.М., ДУБЮК В.Р.
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ІДЕЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ

У сучасних умовах розвитку освіти України одним із головних завдань школи є формування творчої й активної особистості. Значні резерви для формування вмінь самостійного оволодіння знаннями у процесі розв'язання навчальних завдань, розвитку пізнавальної активності, індивідуальних творчих здібностей учнів має початкова ланка освіти, що вимагає спеціальної організації навчально-пізнавальної діяльності школярів. З огляду на це, особливої значущості набуває проблемне навчання як специфічна організація навчального процесу, спрямована на забезпечення активного ставлення учня до оволодіння знаннями, розвиток його самостійної пізнавальної діяльності й творчого мислення [2].

Пошуки нових шляхів наукового розв'язання питань проблемного навчання зумовлюють об'єктивну потребу вивчення, переосмислення й опанування історико-педагогічного досвіду минулого. Особливо цінним у цьому контексті є період другої половини ХХ століття, для якого характерні вагомні здобутки в галузі проблемного навчання учнів.

Так, у працях психологів (Д.Богоявленський, В.Давидов, Л.Занков, І.Ільницька, О.Матюшкін, С.Рубінштейн) та дидактів (М.Алексєєв, М.Данилов, Т.Кудрявцев, І.Лернер, М.Махмутов, М.Скаткін) обґрунтовано сутність проблемного навчання як організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, основою якої є створення, формулювання й розв'язання пізнавальних суперечностей (проблемних ситуацій). Поступово проблемне навчання набувало самостійного статусу. Зокрема, українськими (А.Алексюк, В.Барабаш, В.Буряк, В.Євдокимов, В.Лозова, О.Матюшкін, В.Онищук, В.Паламарчук, І.Підласий), російськими (М.Данилов, Т.Кудрявцев, І.Лернер, М.Махмутов, М.Скаткін), польськими (Ч.Куписевич, Б.Наврочинський, В.Оконь) та деякими іншими вченими визначено проблемне навчання як окремий вид навчання, обґрунтовано його категоріальний апарат, завдання, роль і місце в освітньому процесі, методи, умови успішної організації проблемного навчання та розроблено його дидактико-методичне забезпечення.

Встановлено, що зародження питань проблемного навчання пов'язане з ідеями активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, які розроблялися у

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>